

't Ezelsvel

Postiljon van de Vlaamse Academici – Regio Brugge

Nr. 142 – Augustus '25 (Memoires van een taalman)

Hersenen of niertjes ?

Hugo Brouckaert

hugo.brouckaert@skynet.be

Vooraleer William Harvey, een Britse arts, in de zeventiende eeuw het belang van het hart voor de bloedsomloop ontdekte, werd de lever geacht het belangrijkste orgaan van de mens te zijn. Iets wat vroeger op onze lever lag, moet ons sinds de zeventiende eeuw van het hart. Het hart biedt bovendien als rijmwoord voor het levenslied (smart, zwart, tart, verward, benard...) veel meer mogelijkheden dan de lever.

Helaas heeft ook het hart bijna afgedaan. Er gaat geen week voorbij zonder dat er een doorwrocht boek verschijnt over onze hersenen, dat onesthetische aangroei van onze wervelkolom. Een leek als ik had tot voor kort alleen weet van een linkerhersen helft, die verantwoordelijk was voor de taal en een rechterhersen helft, waarin het talent voor wiskunde huisde. Het kan ook andersom geweest zijn.

Recente studies hebben uitgewezen dat de hersenen oxytocine, dopamine, serotonine en nog een veelheid van andere hormonen produceren. “De hersenen scheiden gedachten en gevoelens af zoals de nieren urine”, zegt de wetenschapper met veel zin voor goede smaak.

Oxytocine bijvoorbeeld is het hormoon dat onder meer samentrekkingen van de baarmoeder veroorzaakt. Het blijkt een boodschapper van affectie, rust en vertrouwen te zijn en vertelt ook dat je genoeg gegeten hebt. Tevens is het een sociaal bindmiddel. Een multifunctionele klusjesman.

Ergens bevindt zich een minuscuul stukje hersenweefsel dat bepaalt of je een *camembertfan* dan wel een *brieadept* bent. Een onooglijk zenuwtje in de prefrontale cortex - of is het in de temporaalkwab? - zorgt er voor dat de ene mens meer talent heeft als bankier en de andere gemakkelijker seriemoordenaar wordt.

De boeken waarin al die bevindingen te lezen staan, zijn het product van diezelfde hersenen, wat mijns inziens de betrouwbaarheid op de helling zet. (Deze diepzinnige filosofische bedenking kan niet van mij zijn. Van Plato, denk ik). Helaas is er voor de charmezanger nauwelijks een rijmwoord op hersenen te bedenken.

Kort na de eeuwwisseling begon een ander orgaan de hoofdrol op te eisen, vooral in de media. Een significant deel van de bevolking wordt naar eigen zeggen voortaan voortgestuwd door een product dat niet van de hersenen komt maar van het bijniermerg: *adrenaline*. Kranten en radio- of televisieprogramma's bieden een forum aan popzangers, topsporters en politici die iets met adrenaline hebben.

Bij de Oscaruitreiking wist een acteur te melden dat elke cel in zijn lijf implodeerde van de adrenaline. Een rockzanger beweert dat de adrenaline uit zijn poriën druipt. Bij iemand anders giert de adrenaline door zijn lijf en spat ze er uiteindelijk van af. Volgens een journalist wordt bij een concert van Madonna de adrenaline bij de toeschouwers ingespoten.

Wat is adrenaline voor een ding, vraag ik me af. Een verliefde kerel beweert dat hij bij de eerste kus *de adrenaline kon proeven* en dat hij zoiets *erg lekker* vond.

Iemand anders *schiet erg snel in de adrenaline*, zoals een ander in een lach schiet. De hippe politicus Eric Van Rompuy voelde ooit iets in zijn bloed bij het naderen van de verkiezingen: *de politieke adrenaline stroomt door mijn bloed*, liet hij optekenen.

Je kunt tegenwoordig geluk in doosjes kopen: Bongo, Vivabox en Cadeaubox. Bij Cadeaubox heet een van die doosjes “Adrenaline”. Het product blijkt echter niet in het doosje te zitten. Je moet er een duoparachutesprong voor maken, in een formule 1-auto over een circuit razen of ondersteboven in een achtbaan hangen.

Ben ik een kneusje omdat ik geen adrenaline voel, ruik, hoor, proef of zie, er niet over struikel of er mijn niet in verslik? Of omdat ze ook niet van mij afspat?

Die verliefde kerel van drie alinea's hierboven is overigens al achterhaald met zijn kus die naar adrenaline smaakt. De nieuwe trend: men kiest zijn partner door elkaar te besnuffelen op een zogenaamde *feromonenparty*. Dat gaat over geuren, verspreid door de zweetklieren. Maak daar maar eens levenslied over.